

слухати його дзюрчання. В одному вірші я натрапив на такі слова:

Хочеш чути, як падає крапля,
То постав отуг храм.

Може, йдеться про те, що хтось збудував храм біля джерела, бо хотів слухати, як капає вода? Може, це не вигадка поета, а правда. Вода з джерела в скелі падає краплинами у ковбаню. Біля скелі стоїть пагода. Бризки відлунюють від стін і склепіння пагоди, і виходить такий чистий відзвук води. Як гарно!

Переважно краплі звучать так: «кап-кап-кап-н...» А коли вони падають часто — «цяп-цяп-цяп». Там, де крапля падає у воду, вода підстрибує. В ту ж мить туди падає друга крапля. І тоді звук набуває іншого відголосу. Тому іноді капання з «цяп-цяп-цяп» переходить у «цяп-цяп-дзюр-дзюр-р...» А коли краплі падають звисока: «кап-н, кап-н, кап-н...» — наступна падає тоді, коли вода знову майже гладка і звук не минеться. Як краще — з перемінами чи без них, то вже як на чню вподобу.

Цікаво, яке капання — скільки краплин на хвилину, буде ідеальне для слуху? Один мій приятель, що евакуювався у Кофу¹, вважав, що ідеал — сорок краплин на хвилину. А мій ідеал був приблизно п'ятнадцять краплин. Та й тепер так вважаю. Ми з ним про це не обмовилися ні словом, але тричі мовчки засвідчили свою незгоду.

Він більше як рік мешкав на одній з околиць того міста, поки воно не згоріло від бомб. Я тоді також евакуювався до Кофу і оселився у передмісті. А коли бував у місті, то заходив повечеряти до готелю «Сливова гілка». Потім сидів у барі, де полюбляв випити вина, і мій приятель також навідувався туди на вино. То був скромний готель, і туалет містився поряд з баром, двері були коло самого столу. Кран там зіпсувався, і поки закрутиш воду наглухо, пальці болять. А як закрутиш легко, вода капає у мийницю: «кап-н, кап-н, кап-н...» Це було чути дуже добре. Може, тому, що відлунювало від стін й від скляних дверей. До «кап-н, кап-н» домішувалося щось подібне до «бюн». Навіть коли сидиш за столиком, той відзвук добре чути.

Я не був байдужий до цього звуку. Коли вслухався уважно, то бачиш, що це достоту чистий голос води, що падає з джерела в скелі. Здається, моєму приятелю також подобався цей звук. Але він ані словом не обмовився про це. Соромився. Як сказано в одній з його новел, коли хтось виставляє напоказ свої нахили, скажімо, любов до чайної церемонії, то це знак нетривких і безглузких уподобань.

Він був легкодухий. Найбільше остерігався критики інших, та коли вже його хтось зачепить за живе, то боронився запекло, до безтями. А про свого кривдишка починав плести щось несусвітнє.

Ібусе МАСУДЗІ

КРАПЛІ

Один поет написав такого вірша:

У струмені ріки — голос води,
В плескоті хвиль — голос води,
В шумі дощу — голос води,
В усякій течії — голос води.

Далі не пам'ятаю, але то був вірш про замилування звуками води. Я також не байдужий до голосу води, але мені ніколи не хотіло ходитися в гори, щоб послухати шум гірської ріки. Не ходив я і до джерел спокійно для того, щоб

¹ Місто про японського письменника Дадзай Осаки (1894—1967) (вірш, невідомий).

Я також не згадував про капання з крана. З усього було видно, що йому подобається цей звук, але він ні слова про це, то й я нічого не казав, щоб не видати свого здогаду. Проте я завважив, що коли він ходив до туалету, то завжди однаково туго закручував кран і повертався на своє місце з переможним виглядом на лиці. А ще я примітив, що він напускав до раковини води, аби краплі падали лункіше. Звук «цяп-цяп-цяп...» не різнився від голосу джерела в скелі. Для мене це капання було надто часте, воно трохи дратувало мене, в кожному разі звертало на себе увагу. Але я не хотів, щоб він здогадався. Невдовзі я йшов до туалету і поправляв ритм краплин. «Цяп-цяп...» я скручував на повільніше «ка-ап-н, ка-ап-н...» Тоді сила звуку майже подвоювалася і з'являвся відзвук «бюн»... Щоб досягти цього, кран доводилося крутити поволі, як ручку радіоприймача.

Через кілька днів я знову зустрів його в барі. Цього разу я перший пішов до туалету і зробив так, щоб звучало: «ка-ап-н, ка-ап-н...» Тепер, здається, і він завважив, що я не байдужий до голосу води. Він збагнув нашу незгоду. У кожному разі так мені видалося. Коли хтось із постояльців сховався з другого поверху до туалету і залишав недбало закручений кран, то здавалося, що зараз мій приятель скинеть. Мене це вразило. Але він не йшов туди задля того, щоб змінити ритм краплин. А коли йшов з потреби, то на свою впадобу робив той нерестерпний звук: «цяп-цяп-цяп...» «Ото впертюга», — подумав я і тут же пішов поправити звук на «ка-ап-н...» Бо такий був мій стандарт капання.

Потім це повторилося ще раз. Ми так і не дійшли згоди. Наприкінці липня в Кофу була пожежа, той готель згорів. Дім, де мешкав мій приятель, також згорів.

На другий день після бомбардування я вийшов до міста і випадково зустрів його. Ми постояли, побалакали, потім він пішов до префектурного відділу допомоги, а я чекав на нього на майже вигорілій вулиці. Він був недовго, сказав, що там — ні душі. Ми пішли на згаріще готелю.

По війні він повернувся до Токіо. Здавалось, він поїхав туди мовби для того, щоб знайти свій трагічний кінець. Там разом з коханкою він кинувся у озеро.

Я пішов поглянути на місце його смерті. Там на землі я побачив два глибокі сліди від його гета¹ — мабуть, в останню мить він опирався смерті. Ті сліди не стерлися й через місяць, хоч щодня падав дощ.

По його смерті я почав захоплюватися рибальством. Ловив навіть кижуча, хоч це й заборонялося. Рибалив здебільшого в гірських річках провінції Кофу. Готель, куди ми навідувалися в Кофу, відбудували за подібним планом, і бар був точна копія попереднього. Окремо була прибудова для туалету, і кран там також був зіпсований. Його можна було прилаштувати так, що краплі видавали дружний відгук «бюн, бюн...». А не легкий звук «ка-ап-н, ка-ап-н...». А що це була прибудова, то постояльці туди не ходили. Той звук «бюн, бюн...» можна було залишити на весь вечір, і ніхто не крутив кран.

Примітка: Цитований вірш — про краплі, що падають зі стріхи, а не з джерела в скелі. Та оскільки настрої однакові, я процитував його.

¹ Гета — дерев'яне взуття на високих каблучках.